

ELIAMEP Briefing Notes

11 / 2012

Φεβρουάριος 2012

Στρατηγικό Άνοιγμα του Ισραήλ στην Κύπρο

Δρ. Θεόδωρος Τσακίρης

Ερευνητής Β', Συντονιστής Προγράμματος Γεωπολιτικής της Ενέργειας ΕΛΙΑΜΕΠ

Η επίσκεψη του Ισραηλινού πρωθυπουργού Benjamin Netanyahu στην Κύπρο στις 16 Φεβρουαρίου, η πρώτη στην ιστορία για εν ενεργεία ανώτατο εκτελεστικό αξιωματούχο του ισραηλινού κράτους, σηματοδότησε όχι μόνο την πρωτοφανή άνθιση των Κύπρο-Ισραηλινών σχέσεων από τον Δεκέμβριο του 2010 όταν και υπεγράφη διακρατική συμφωνία καθορισμού της ΑΟΖ μεταξύ των δύο κρατών, αλλά –έτι σπουδαιότερον- υπογράμμισε το γεγονός ότι το Τέλ Αβίβ έχει αποφασίσει να διευρύνει τη στρατιωτικό-διπλωματική ασπίδα προστασίας του για να καλύψει κάτι το ευρύτερο από τη γεώτρηση και μελλοντική ανάπτυξη του πεδίου Αφροδίτη. Το γεγονός ότι η επίσκεψη διεξήχθη τρεις μόλις ημέρες μετά την επίσημη προκήρυξη του β' γύρου αδειοδοτήσεων από την πλευρά της Λευκωσίας, συμπίπτοντας σχεδόν με τη διεξαγωγή αεροναυτικών ασκήσεων της Τουρκίας σε περιοχές που είχε παρανόμως δεσμεύσει εντός της Κυπριακής ΑΟΖ, επιβεβαιώνουν περίτρανα ότι έχει ξεκινήσει η δεύτερη φάση της Τούρκο-Ισραηλινής ψυχροπολεμικής αντιπαράθεσης αναφορικά με την Κύπρο.

Το αντικείμενο του δεύτερου αυτού γύρου δεν αφορά απλώς την ομαλή διεξαγωγή του β' γύρου αδειοδοτήσεων όπου μετά την επιτυχή ανακάλυψη αερίου της τάξης των 7 περίπου τρις κυβικών ποδών (50% υπολογιζόμενη αποληψιμότητα), συγκεντρώνει μεγάλο διεθνές ενδιαφέρον. Είναι προφανές ότι η επανέναρξη και αναμενόμενη επί τριμήνου συντήρηση των τουρκικών στρατιωτικών προκλήσεων στην Κυπριακή ΑΟΖ εν παραλλήλω με την επίσπευση της διεξαγωγής ερευνών στα «Κατεχόμενα» αποσκοπούν (α) στο να πειθαναγκάσουν τις μεγάλες πετρελαϊκές εταιρίες, πρωτίστως ρωσικής και γαλλικής πατρότητας, που έχουν ήδη εκδηλώσει σαφές ενδιαφέρον για συγκεκριμένα πεδία, είτε να αποσυρθούν είτε να μην συμμετάσχουν καν στον διαγωνισμό που ήδη «τρέχει» και (β) να παρουσιάσουν κυρίως στο εσωτερικό τους μια ανάλογη επιτυχία από την πλευρά των Τουρκοκυπρίων.

Το χρονικό πλαίσιο στο οποίο η Άγκυρα επιλέγει να κλιμακώσει τις πιέσεις της με την Ελλάδα στο παρά 5' της χρεοκοπίας φαίνεται εκ πρώτης όψεως μια σωστή τακτική επιλογή, μόνο που η Τουρκία και η μαξιμαλιστική της πολιτική που αποσκοπεί στη Φινλανδοποίηση της ελεύθερης Κύπρου, δείχνει να μη συνειδητοποιεί ότι η πολιτική των κανονιοφόρων εναντίον ενός μέλους της Τρόικας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, που έχει ήδη αναλάβει την εναλλασσόμενη προεδρία της Ένωσης για ζητήματα ΚΕΠΑΑ, είναι τόσο αναχρονιστική όσο και αντιπαραγωγική.

Η αναχρονιστικότητα αυτής της τακτικής είναι ενδεικτική και της απόστασης που χωρίζει την Τουρκία από το Ευρωπαϊκό τρόπο σκέπτεσθαι και γίνεσθαι, αλλά πέραν αυτού είναι χαρακτηριστική και του γεγονότος ότι η τακτική του πολεμοφοβικού εκβιασμού που επιχειρήσε να εφαρμόσει κατά της Κύπρου στην πρώτη φάση διερευνητικής γεώτρησης της Noble (επί της Αφροδίτης) δεν απέδωσε τα προσδοκώμενα. Προφανώς η Άγκυρα εκτιμά ότι δεν θα υπάρξει ελλαδική στρατιωτική συνδρομή για την αποτροπή των εν λόγω εκφοβιστικών τακτικών, όπως έγινε τον περασμένο Οκτώβριο-Νοέμβριο, παρά το γεγονός ότι έχουν σημειωθεί σημαντικοί πρόοδοι της ελληνοϊσραηλινής στρατιωτικής συνεργασίας και σε αμιγώς επιχειρησιακό επίπεδο.

Δεν πρέπει εν προκειμένω να μας διαφεύγει το γεγονός ότι κατά την κλιμάκωση των τουρκικών επιχειρήσεων τον περασμένο Νοέμβριο καταγράφηκαν υπερπτήσεις ισραηλινών αεροσκαφών και πολεμικών ελικοπτέρων σε όλο το FIR ευθύνης της Κύπρου ενώ σημαντικός αριθμός ιπταμένων μέσω μεταστάθμευσε στην αεροπορική βάση «Ανδρέας Παπανδρέου» της Πάφου. Η συνέχιση των τουρκικών στρατιωτικών προκλήσεων το μόνο που ενδέχεται να προκαλέσει είναι να μετατρέψει την Πάφο σε προκεχωρημένο επιχειρησιακό «φυλάκιο» για την Ελληνική και

Στρατηγικό Άνοιγμα του Ισραήλ στην Κύπρο

την Ισραηλινή πολεμική αεροπορία.

Παράλληλα σε περίπτωση που το Ισραήλ επιλέξει την Κύπρο ως στρατηγικό κέντρο υγροποίησης και διαμετακόμισης αερίου είναι σαφές ότι η εν λόγω ελληνοϊσραηλινή στρατιωτική συνεργασία θα επεκταθεί και στο επίπεδο του στρατού ξηράς καθώς οι ανάγκες προστασίας των υποδομών δεν μπορούν να καλυφθούν αποτελεσματικά μόνο από τις δυνάμεις της εθνικής φρουράς, οι οποίες σε τελική ανάλυση έχουν και εντελώς διαφορετική αποστολή από την προφύλαξη μη στρατιωτικών υποδομών εν καιρώ ειρήνης όσο ζωτικής σημασίας και εάν είναι για την εθνική οικονομία.

Το κρίσιμο διακύβευμα του β' γύρου εκχωρήσεων δεν αφορά μόνο το ποια πεδία θα αναλάβουν η Gazprom, η Total ή η οποιαδήποτε άλλη εταιρεία. Αυτό άλλωστε θα το μάθουμε σε διάστημα 3-6 μηνών το αργότερο και η τουρκική πολιτική των κανονιοφόρων δεν φαίνεται ότι θα αποτρέψει σημαντικές χώρες από το να μπουν δυναμικά στο παιχνίδι. Το εξίσου κρίσιμο -αν όχι κρισιμότερο διακύβευμα- του β' γύρου -και αυτό που θα μάθουμε όπως άλλωστε δήλωσε και ο ίδιος ο Netanyahu στις 16 Φεβρουαρίου- είναι το κατά πόσο το Ισραήλ θα επιτρέψει στις Noble & Delek να εξάγουν σημαντικό μέρος των ποσοτήτων του Λεβιάθαν και του Ταμάρ στην Ευρώπη μέσω Κύπρου.

Όπως άλλωστε δήλωσε ο ισραηλινός πρωθυπουργός, δείχνοντας την προσωπική του προτίμηση στην εξαγωγή αερίου σε υγροποιημένη μορφή «το πρώτο πράγμα που θέλουμε να ολοκληρώσουμε στο πλαίσιο της συνεργασίας μας με την Κύπρο μια συμφωνία ενοποίησης [των πεδίων]. Δηλαδή μια συμφωνία για τον διαχωρισμό, τη χρησιμοποίηση και την εκμετάλλευση των πεδίων [αερίου] στην κάθε μια πλευρά [της ΑΟΖ]». Αυτό που στην πραγματικότητα μελετάται, και αυτό είναι ιδιαιτέρως θετικό από Κυπριακής πλευράς είναι η μετατροπή της Αφροδίτης σε μια κοινή δεξαμενή εξαγωγής αερίου μαζί με το ποσοστό παραγωγής των ισραηλινών πεδίων που θα εξαχθεί.

Το κρίσιμο ζητούμενο είναι προφανώς το προς ποια κατεύθυνση θα εξαχθεί η εν λόγω δεξαμενή και εάν το μέγεθος της θα αυξηθεί από την πλευρά της Κύπρου μετά την ολοκλήρωση του β' γύρου. Παρά τον εφησυχασμό ορισμένων που απέκλειαν την πιθανότητα κατασκευής ενός ισραηλινού σταθμού υγροποίησης στο Ειλάτ ως εξαιρετικά επικίνδυνη λόγω υποτιθέμενων αραβικών αντιδράσεων, αυτό ακριβώς το ενδεχόμενο φαίνεται να εξετάζουν κατά προτεραιότητα οι ίδιοι οι Ισραηλινοί ως βασικό εναλλακτικό σχέδιο στη λύση του εν Κύπρω τερματικού στο Βασίλικο. Όπως ξεκαθάρισε ο ίδιος ο Netanyahu, «πρέπει να εξετάσουμε το ζήτημα του Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου. Αυτό θα μπορούσε να εξαχθεί προς την κατεύθυνση της Ευρώπης μέσω της Κύπρου είτε προς την κατεύθυνση της Ασίας μέσω του Ισραήλ». Έως τα τέλη Απριλίου το ζήτημα αυτό αναμένεται να διευκρινιστεί.

Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής & Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ)

Λεωφ. Βασιλ. Σοφίας 49, 10676 Αθήνα | Τηλ. +30 210 7257 110 | Fax +30 210 7257 114 | E-mail eliamep@eliamep.gr

Το ΕΛΙΑΜΕΠ δεν υιοθετεί ως ίδρυμα πολιτικές θέσεις. Καταβάλλει μάλιστα προσπάθειες να παρουσιάζονται στα πλαίσια των εκδηλώσεών του και στο μέτρο του δυνατού όλες οι υπάρχουσες απόψεις. Υπό το πρίσμα αυτό, οι αναλύσεις και οι γνώμες που δημοσιεύονται στις σειρές του θα πρέπει να αποδίδονται αποκλειστικά στους συγγραφείς και να μην θεωρείται ότι αντιπροσωπεύουν απαραίτητα τις απόψεις του Ιδρύματος.

Learn more about our work - Visit our website at www.eliamep.gr/en and our blog at <http://blogs.eliamep.gr/en>
Should you wish to **unsubscribe** from our mailing list please send a blank message to unsubscribe@eliamep.gr